

mint a legtöbb másik település "el van gázosítva", földgázvezeték fut mindenhol. Ennek ellenére a legtöbb házban fával is fűtenek. A régi községlakók rendelkeznek saját erdőterülettel, és egy-egy részt évente kiváganak, a hatalmas törzsdarabokat leteszik a porták elé, és az emberek körbejárnak a hasítógéppel és földarabolják őket. Lehet kapni hasábfát is, de van egy különleges tűzifa lelőhelyünk: az egyik helyi asztalosműhely bükk és tölgy hulladékfát ad el nagyon olcsón. Kitekintés az ökotudáca: lehetőség van közösségi biomassza fűtőmű létesítésre, amely amellest, hogy alapanyag-felhasználásban, szennyezés kiszűrésében nagyon hatékony, kényelmes és bizonyos élethelyzetekben (betegség, születés, idős kor, utazás, munka, tanulás esetén) szükséges is lehet. Ehhez kapcsolódóan az elektromos áramot is elő lehet közösségileg állítani növényolajos generátorral.

A **feketeszederről** a hulladékgyűjtésre asszociáltam. Igyekszünk minél kevesebb hulladékot termelni, azt is válogatjuk. A komposztálás mindennapos. Amit lehet, megoldunk a faluban: segítenek a lakatos, hegesztő, asztalos szakemberek. Az iparcikkeket mozgó árusoknál vagy a szomszédos falvak szaküzleteiben is beszerezhetjük, de ha ott sem, akkor mi például vonattal és bicikli-utánfutóval, 2-3 évenként pedig egy tízezer forintos fuvarral oldjuk meg. A közösségi autóhasználat ekkor is működik.

A terményeket egy malac alakú lapítóra tettem, így a fentiek alatt-előtt-mögött és közben legyen pár szó az emberről, aki például ezt a lapítót is elkészítette. A **faluközösség** megmutatkozik az iskolában, a Falufejlesztő Egyesületben, a Tűzoltóegyletben, a Nyugdíjas Klubban, a mi kis kórusunkban. Falufutás a rákos betegekért, balyus bálók, falunap, adventi koncert, kórustalálkozó, Szent Erzsébet kenyere. Azon dolgozunk, hogy ez a faluközösség egyre jobb legyen: Zöld Fonó, fenntartható életmódra nevelő iskola, és természetesen az ökotudca. A Zöld Fonó és az EnergiaKözösségek verseny (amit három éve minden alkalommal megnyertünk újabb és újabb családokkal) már a jövőbe mutat: ezek egy erdei iskola, népfőiskola vagy oktatóközpont csírái lehetnek.

Pár gondolat szólt még a fenntartható életmód elvi alapjairól, eszmei háttéréről: az evangéliumi arany szabályról (azt tedd másnak, amit magadnak is szeretnél, hogy tegyenek), a kanti maxima ethicáról (úgy éljünk, ahogy bárki élhetne ezen a földön), a környezeti erkölcsről mint közös nevezőről, és annak tartalmáról, **az osztózásról - a tiszta vízben, levegőben, talajban is. Emeljük ezeket is az erkölcsi kategóriák közé, tegyük lelkiismeretvizsgálatunk tárgyává.** Akkor lesz ez a váltságok megelőzője, orvoslója, ha nem a fosszilis energia, hanem a megújuló energiák erejében jövünk össze, és arról beszélünk, elmélkedünk, ami a Szeretet országa építésében gyakorlatiasan mindannyiunkra tartozik.

Szeretettel várunk Benneteket!

Köszönettel Mindenkinnek,

DÖRY ISTVÁN

A FENNTARTHATÓSÁG 4 LÉPCSŐFOKA

A fenntartható élet megközelítésének és elérésének 4 alapvető vonatkozása rajzolódik ki előttünk:

Az első és legfontosabb a fenntarthatóságról szóló **tudás**, ismeret, tudatosság; a második a fenntarthatóságot szolgáló **infrastruktúrák** elérhetősége; a harmadik, és még mindig nagyon fontos helyen a **közösség**, a közösségi összefogás, segítség és ismeretszerzés; és végül a helyes működés, **életmód**, fenntartható természethasználat.

Tudatosság

Ugyan hogy érhetnénk el újra az elveszett fenntarthatóságot, ha azt sem tudjuk, hogy mi is pontosan? Tisztában kell lennünk a számokkal, arányokkal, módokkal. Mert ha nem, akkor könnyen kiszalad a számon: "Hogy hát hiszen én megnéztem az interneten, és abból két területen (10%) jelentős vagy jelentéktelen (1%) lépéseket tettem. És meg is dicsérték, hogy megmentettem a Földet." Aki pedig ezt őszintén hiszi, hogyan fogadhatná el, hogy ezek jelentéktelen lépések és nem is feltétlenül a jó irányba? (szelektív gyűjtés, mobiltöltő kihúzása, hibridautó, tisztítószerek és társaik)

A másik véglet az, amikor valaki egy kicsit utána számol, hogy milyen nagyságrendű aránytévésztesek vannak a mindennapjainkban, és felháborodottan odalöki: "Nem is lehet fenntarthatóan élni, ...te sem tudod megcsinálni, itt a világvége, semmi nem fog megváltozni..." Ez a gonoszabbik hozzáállás, magát fölmenti, katasztrófaelméleteket terjeszt, a megismeréstől elzárkózik, és persze visszahúz. Pedig mint láthatjuk [* keretes] a fenntartható életmód a mai világban megvalósítható és meg is kell valósítanunk. Megjegyezzük, hogy ha valaki nem tudja, mi a fenntartható, nem akar erről tanulni, nem szeretne utána számolni, szembesülni, változtatni, akkor ugyan hogy fogja tudni eldönteni egy internetes híryanagról,

hogyan az egyáltalán igaz-e? A zöld háttér alapján, vagy a névtelen NASA-tudósokra való hivatkozással?

KERETES 1 – A MEGOLDÁS

A mi égővünkön, európai viszonyok között a fenntarthatóság a következő 5-6 lépést jelenti:

1. A 90% – Először is a fűtést le kell csökkenteni a Természet által visszaigazolható szintre – alapszabályként a harmadára –, át kell állítani fára, annyi fára, amennyit az erdők adni tudnak. Ehhez igen komoly **hőszigetelésre** és **hatékony fatüzelésre** van szükség. És **még további faültetést** is kell szerveznünk, elsősorban annak a széndioxidnak a gyökerekben való lekötésére, amit más tevékenységeinkkel még járulékosan kibocsátunk (élelem, kisebb iparcikkek, hőszigetelés, szolgáltatások, stb.). Magyarországon, de kb. az egész világon is fejenként nagyjából 2000 négyzetméter területet lehet beültetni sűrűn fával, anélkül hogy mindent fölborogatnánk. Ezzel a széndioxid-kapacitással kell számolnunk a következő évtizedekben. Ez a "90%" a lényeg: a faültetés, hőszigetelés, fatüzelés. De vajon mi akkor a 10%?

2. Mi nem? – Mielőtt a 10%-ra rátérnénk, említést kell tenni arról a további 90%-ról, ami a fenntarthatóság képletében nem is szerepel. Ami ugye a benzinfogyasztás, a gázolajfogyasztás, kerozinfogyasztás, általában nincsen fenntartható kőolaj, továbbá a földgáz, az atomenergia, a különféle luxusszolgáltatások, utaztatás, élvezeti cikkek, pénzköltészet és durván felesleges iparcikkek.

3. Takarékoság, hatékonyság – A 10% (ami egyébként az elektromos készülékekkel kapcsolatos), csak akkor lesz tényleg az összefogyasztás 10%-a, ha megelőzi egy nagyon alapos takarékosági és hatékonyságnövelő kampány. A főszabály az, hogy csak annyi elektromosságot termeljünk meg, amennyit muszáj, és csak arra használjuk, amire való (nem hő, hanem inkább világítás, elektronika). Valamit megtakarítani 20-szor jobban megéri, mint ugyanazt megtermelni. A megtakarításhoz elég néhány kapcsolóóra, pár mérés, néhány LED-es lámpa, és akkor tényleg következhet a 10%...

4. Villany, víz – Az összefogyasztásunk 10%-át az elektromosság teszi ki, amire külön oda kell figyelni, mivel ez a legkifinomultabb energiafajta. Ha erőműből származik, akkor még a hatásfok és szállítási veszteségek miatt 3-szorosan súlyozni is kell. De nem akkor, ha napelemmel termeljük meg, és a fogyasztási mintázathoz alkalmazkodva ki is egyenlítjük. A fentiek figyelembevételével ehhez mindössze **2-3 napelemtábla** kell fejenként, és hozzá még napelemenként 100 Ah **akkumulátorkapacitás** is. Ez egyáltalán nem lehetetlen, nem megoldhatatlan. Érdemes megemlíteni, hogy Magyarországon a napenergia részaránya tizedszázalékokban mérhető, ehhez képest a 10%-os napelektromos arány igazán

előremutató. Biztosítja a világítást, mélyhűtést, a műszaki dolgokat, és még a víz-, szennyvíz ellátást is. Meg lehet kérdezni, hogy miért csak 10% a napelemek részesedése. A tetőn volna még hely, az bizonyos. Milyen jó lenne az égvilágon mindent napelemekkel megoldani! Igen ám, de a túl sok ingadozó napenergiát, ki is kell egyenlíteni, amihez a kapacitás harmadát le kell kötni hőerőművekben, ahol viszont megint csak hárommal kell szorozni a hatásfok miatt. Ott vagyunk, ahol a part szakad. A legfinomabb energiából tehát elég a legkevesebb, és ott is törekedni kell az autonóm ellátásra.

5. Forintocskák – Az előző négy lépés után már észleljük, hogy a legnagyobb maradék fogyasztás és szennyezés, ami maradt: a költőpénz. Normálisan egy-egy ebéd vagy kávé, szendvics, gyógyszer, kisebb ajándék, ilyesmi. Ha viszont látjuk, hogy a kibocsátásunk lecsökkent napi 8-10 kg széndioxidra (amit már képesek elnyelni a fák), akkor már a forintocskáknak is van jelentősége. Egy 500 Ft-os elköltése, kb. 1 kg széndioxiddal egyenértékű – bármire is adjuk ki. Napi 500 Ft költőpénze van a világon szinte bárkinek (kivéve a gazdagokat), csak van aki cigarettára, van aki számítógép-alkatrészre költi.

Jó hír, hogy ez a pénztárca-zabolázó tevékenység igazából semmibe nem kerül, sőt pénzt hoz a konyhára, amit aztán hőszigetelésre, vagy faültetésre, napelemre vagy kapcsolóórákra lehet átcsoportosítani.

+1. Boldogság – És még valami, ami teljesen ingyen van ☺

A boldogság, minden ember hajtőereje, a boldogság, elégedettség rövid úton, befektetés nélkül, pusztán tanulással, gyakorlással könnyen elérhető. **Ki ne dobjuk az ablakon a saját boldogságunkat** azzal, hogy olyan feltételeket támasztunk, amik csak nehezen és nagysokára elérhetők, és újabb és újabb fogyasztásokat igényelnek – de még akkor is mindig tovább helyeződik a boldogság megragadásának pillanata.

Alapaxióma, hogy a boldogság sokkal hasznosabb a világnak; az elégedetlenség ugyanis fogyasztást generál. Fenntarthatóan csak elégedett emberek tudnak élni.

Infrastruktúra

A fenntarthatóság megvalósítását nagyban segíti, ha a közelben fenntartható módon működő infrastruktúrák elérhetők – esetleg éppen a fenntarthatatlan, de csábító infrastruktúrák hiánya mellett. Közhely, hogy ma Magyarországon lényegében minden infrastruktúra fenntarthatatlan (földgáz, villany, víz, szennyvízcsatorna – meg ami a médiából is ömlik –, aszfaltút, benzinkút, bevásárló áruház, fapados repülő, nagyüzemi mezőgazdaság, hulladéklerakók, változatos színű műanyag kukák, stb.)

Az emberek nagy többsége viszont el van vágva olyan szükségese infrastruktúráktól, amelyek régen is

működtek, és helyesen használva nincs is semmi baj a fenntarthatóságukkal: kútvíz, fa, kert, komposzt, alternatív elektromos ellátás, zöldség-gyümölcs, állatok, falusi kereskedelem, csere, ajándék, segítség, szűrkevíz-feldolgozás, bicikli, keveretlen internet-forrás, árnyék, erdő, villamos vonat, természeti szépség, nyugalom, béke.

Ezeket persze létre lehet és kell hozni, de még faluhelyen sem könnyű megoldani, hogy mind egyszerre rendelkezésre álljon, és olcsó is legyen (ld. keretes)

Közösségi összefogás

Életünket a közösség hordozza. A közösség fenntart, bátorít, emel, elvár, szervez, támogat. Az élet legnagyobb vállalkozásában is, a fenntartható élet megvalósításában is a közösség adja a kezdeményezést, a referenciát, a gyakorlati tanácsokat és a visszajelzést, dicséretet. A legjobb az, ha a közösség elvi célkitűzése, hogy fenntarthatóan akar élni – ha nem, ugyan hogyan? –, és az egyén ebbe az áramlatba beletagozódik.

Hatékonyabb, kényelmesebb, hatásosabb – Ha a közösség együtt építi ki és működteti a fenntarthatóság infrastruktúráit, és nem az egyénektől, családoktól várja el, hogy mindenki egyedileg megküzdjön a problémákkal, akkor az sokkal egyszerűbben, olcsóbban, – manapság kulcsszó: versenyképesen –, és főként kényelmesebben, kevesebb véráldozattal oldható meg. Például nem kell mindenkinek saját kutat fűrnia, már az is nagy eredmény, hogy nem 10 kilométeres távolságból jön-megy a víz, hanem 100 méteres körzetből – mert a miénk! S nem kell mindenkinek értenie az erdőhöz, fához, napelemhez, hőszigeteléshez – és mindig van kitől tanácsot kérni a közösségből, vagy megkérdezni, miben segíthetek? Az összeredményben is messzebb lehet eljutni, mert együtt megvalósíthatunk olyan beruházásokat is (fűtőmű, alternatív villanyhálózat), amelyek egyénileg elérhetetlenek lennének. Persze országos vagy nagyközösségi szinten is meg lehetne ezeket oldani, de arra meg nem érdemes várni.

Működtetés, életmód

De még a legjobb közösségi háttér mellett is a fenntarthatóság egyéni műfaj. Függ az életmódtól, attól hogy hogyan használjuk a nem fosszilis infrastruktúrát, hogyan élünk vagy visszaélünk-e vele.

Hiába az almafa, ha nem szedjük fel az almát, hiába a kemence, ha nem sütünk kalácsot, hiába van a kút, ha csak pang benne a víz. Hiába a kert, az állatok, amikor elmegyünk nyaralni. Hiába a bicikliút, ha volán mögül nézzük, hogy milyen üres. Hiába az erdő, a patak, ha közben az internetet bújjuk. A szűrkevíz rendszer, a napelemes elektromos ellátás odafigyelést, együttélést igényel. A megtermelt zöldséget, gyümölcsöt fel kell dolgozni, az elkészített lekvárokat, befőtteket év közben el is kell fogyasztani.

Az életmódunknak kell fenntarthatónak lennie, nem (csak) a környezeti feltételeinknek.

KERETES 2 – PÉNZ ÉS FOSSZILIS ENERGIA

Amikor azt kérdezik, hogyan lehet mindezt megjegyezni, milyen tájékozódási pontok vannak, hogy ne kelljen mindennek mindig utánaszámolni? – ezt a kerek választ szoktam adni: Kerüld a pénzt és a fosszilis energiát – az jó lesz!

A pénz, a mammon kerülése jól érthető biblikus alapokon. Különösen a mai pénz esetében, amit a vagyonszaporító tőkések, bankárok, részvényesek, és a nekik dolgozó hitelminősítők hoznak létre, teremtenek, szinte korlátlan mennyiségben. Ha utánaszámolunk, a mai szabályok pontos betartásával, a létező kamatokkal és futamidőkkel a bankok akár egy évi 30%-os GDP-növekedést is tudnának finanszírozni – abszurd módon – természetesen nem a létező pénzből, mert annyi nincs is. Gyűjtse hát az a pénzt és a hiteleket, aki tönkre akarja tenni a világot! Mi pedig inkább mérsékeljük magunkat, válasszuk az olcsóbbat, a kevésbé menő állást, a hitelezés nélküli megoldásokat.

Igen ám, de ha mindig az olcsóbbat, szegényesebbet választjuk, akkor abban többségbe kerül a sok fosszilis energiát tartalmazó rezsi, energiahordozó, félkésztermék, nyersanyag.

Tehát a másik úton is lépegetni kell: ahol csak lehet, kerüljük a fosszilis energiát, mert szennyez, mert tönkreteszi a klímát, mert hiába szokunk rá, kifogy – éppen akkor fogy ki, amikor már nagyon rászoktunk –, mert más népektől vesszük el (Te melyik végén szeretnél élni a migrációs útvonalnak?) Kerüljük, mint a bűnt. Mert bűn.

Aki e két irány eredőjét követi, kerül a pénzt és a fosszilis energiát, igen gyorsan és egyre közelebb kerül a fenntarthatósághoz, és az 5+1 pontos képlettel el is fogja érni azt.

BARCZA BARNA

AZ EMBERHALÁSZ ÖNVIZSGÁLATA

(7.)

MIBE FULLAD BELE TÖREKVÉSÜNK? A MERÜLNI KEZDŐ PÉTER

*„Amikor a szélre figyelte, megjíedt, és amint merülni kezdett,
felkiáltott: Uram, ments meg!”
(Mt 14,30)*

Hogyan? A hívó ember is merülni kezdhet? Hite megfogyatkozhat annyira, hogy megszűnik a természetes élet fölé emelkedése? Nemcsak, hogy megfogyatkozhat annyira, hanem még mélyebbre süllyedhet, mint a természetes ember, aki